Danıştay 13. Daire E.2016/4135 K.2022/910 (09.03.2022)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2016/4135 E. , 2022/910 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2016/4135

Karar No:2022/910

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ....

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN_KONUSU : .... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:.... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacının ... Anonim Şirketi'nin paylarına yönelik hukuka aykırı işlemleri ve açıklamaları nedeniyle sahip olduğu şirket paylarının gönüllü pay alım yükümlülüğü yerine getirilinceye ve her halde .... Kurulu (Kurul) kararı tarihinden itibaren bir yıl boyunca geçerli olmak üzere borsada satışının engellenmesine yönelik ... tarih ve ... sayılı Kurul kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: .... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; davacının ... tarihli hisse devir sözleşmesinden sonra şirketin yönetim kurulu başkan yardımcısı olarak görevlendirildiği, ... İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketiyle (.... Tarım) arasında ekonomik gerekçelerle açıklanmayacak şekilde pay devirlerinin gerçekleştirildiği, satış yasağı getirilen tüm şirket hisselerinin borsa dışında ... Tarımdan virmanlama yoluyla aldığı, bu işlemler ile gönüllü çağrıya katılımı anlamsız hâle getirecek şekilde fiyatın hareketlendirildiği, bu tür işlemlerin yapılmasını engellemek amacıyla böyle bir tedbirin konulması gereğinin ortaya çıktığı, ayrıca davacının sahip olduğu payların borsa dışında satılabilmesinin mümkün olduğu, öte yandan, Kurul Bülteni'nin ... tarih ve 2014/15 sayılı haftalık ilanında yayınlanan kararla, ... Gıda Anonim Şirketi'nin (Ar Tarım) 2014 yılı yasal defterlerinin tutulmaması nedeniyle ... Tarımın tüm paylarına sahip olan dava dışı kişi ve davacı hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verildiği, yine anılan kararla; ... Sondaj Akışkanları ... Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (...) pay piyasasında 22/02/2013-07/06/2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen işlemlerin gerçekleştirildiği hesapların sahibi olan diğer kişilerle birlikte dava dışı kişi ve davacı hakkında "2 yıl süreyle borsalarda geçici işlem yapma yasağı" getirilmesine karar verildiği; ayrıca, ... Bülteni'nin ... tarih ve ... sayılı haftalık ilanında yayınlanan kararla; ... Depolama Sistemleri Anonim Şirketi'nin bankalar nezdindeki 4.389.140,00-TL tutarındaki fonlarının ... Tarıma, dava dışı kişi ve davacıya transfer edilmesi ve Ericom'un bu tutarda kayba uğratılması nedeniyle dava dışı kişi ve davacı hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verildiği, bu itibarla, davacının sahip olduğu B grubu Ar Tarım paylarının Kurul karar tarihinden itibaren bir yılı aşmamak üzere gönüllü pay alım teklifi süresinin sonuna kadar borsada satışa konu olmaması yönünde tesis edilen dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı

sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, ... ile herhangi bir bağının bulunmadığı, dava konusu işlemle mülkiyet hakkının ihlâl edildiği, Ar Tarım paylarına yönelik işlemlerinin ve açıklamalarının sebep unsuru açısından yeterli nitelikte belirliliğe sahip olmadığı, gönüllü pay alım teklifiyle ilgisinin bulunmadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, davacının sahip olduğu payları ... Tarımın virmanlanması suretiyle elde ettiği, davacının dava dışı kişinin yönetim kurulu başkanı olması sonrasında yönetim kurulu üyesi olarak seçildiği, dava dışı kişi ve davacı hakkında dava dışı pay piyasalarındaki işlemleri nedeniyle suç duyurusunda bulunulduğu, davacı hakkında yaptığı işlemlerin kamuya açıklanmaması neticesinde idarî para cezası uygulanmasına karar verildiği, davacı ile dava dışı kişi arasındaki ilişkinin somut olarak ortaya konulduğu, gönüllü çağrı usulünü etkilemek amacıyla işlemler gerçekleştirdiği, davacının mülkiyet hakkının ihlâl edilmediği, uyuşmazlık konusu payların borsa dışında satışının engellenmediği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile Mahkeme kararının gerekçeli olarak onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Dava dışı kişinin sermayesini oluşturan payların tamamına sahip olduğu ... Tarım tarafından, Ar Tarımın (B) grubu paylarının bir kısmının devrine yönelik sözleşme ... tarihinde kurulmuş ve şirket yönetim kontrolünü sağlayan payların sahipliğinin değiştiğinden bahisle ... Tarım tarafından zorunlu pay alım teklifinin gerçekleştirileceği kamuya duyurulmuştur.

Payları devralan ... Tarımın ... tarihli özel durum açıklamasında, kademeli olarak gerçekleşecek olan hisse devirleri kapsamında 24/01/2014 tarihinde bir kısım payların devralındığı, 03/02/2014 tarihli özel durum açıklamasında ise, zorunlu pay alım teklifi için Kurul'a başvuruda bulunulduğu ve pay alım teklifi fiyatının 2,94-TL olduğu açıklanmıştır. ... Tarım çeşitli tarihlerde Ar Tarım paylarının devir alındığına yönelik açıklamalarda bulunmakla beraber diğer yandan elde ettiği Ar Tarım paylarını borsada veya borsa dışında devretmiştir.

Kurul'un ... tarih ve YZR(2) sayılı uzman raporunda, ... tarihi itibarıyla sahip olduğu payların sermayeye oranı %13,65'te kalarak süreç içerisinde ... Tarımın Ar Tarımın yönetim kontrolünü elde edemediği ve zorunlu pay alım yükümlülüğü doğmadığı ifade edilmiştir.

... tarih ve .. sayılı Kurul kararıyla ... Tarımın yönetim kontrolünü ele geçiremediği sonucuna varılarak, zorunlu pay alım teklifine yönelik yapılan başvurunun gerekli değişiklikler yapılarak gönüllü pay alım teklifi olarak onaylanmasına, zorunlu pay alım teklifi yapılacağına yönelik piyasa beklentisi oluştuğundan bahisle gönüllü pay alım teklifinden vazgeçilemeyeceğine ve davacının da aralarında bulunduğu kişilerin sahip olduğu payları gönüllü pay alım süreci tamamlanana kadar ve her hâlde Kurul karar tarihinden itibaren bir yılı aşmamak üzere borsada satışına izin verilmemesine karar verilmiştir.

Bunun üzerine, anılan Kurul kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 36. maddesinin 1. fıkrasında, “Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercîleri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile âdil yargılanma hakkına sahiptir.”

; 141. maddesinin 3. fıkrasında, “Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.” kuralları yer almış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usûlü Kanunu'nun 24. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde, kararın dayandığı hukukî sebepler ile gerekçe, kararlarda bulunacak hususlar arasında sayılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 1. maddesinde, “Bu Kanun'un amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir.”; 128. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde, “Kurulun görev ve yetkileri şunlardır: (a) Bu Kanun ile verilen görevler ile bu Kanunun emrettiği uygulamaların yerine getirilmesini ve öngörülen neticelerin sağlanmasını teminen gerekli olan iş ve işlemleri yapmak, (b) Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla genel ve özel nitelikte kararlar almak" kurallarına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Âdil Yargılanma Hakkı" başlıklı 6. maddesinde, herkesin, gerek medenî hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizâlar, gerek cezaî alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının mâkûl bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiş olup, âdil yargılanma hakkının düzenlendiği bu maddede, kanun ile kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davanın görülmesi, davanın mâkûl bir süre içinde sonuçlandırılması, hakkaniyete uygun yargılama ve alenî yargılama ilkelerine yer verildiği görülmektedir. Hakkaniyete uygun yargılama ilkesi, silahların eşitliği, çekişmeli dava, gerekçeli karar hakkı unsurlarının bir arada mevcut olmasını gerektirmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde, gerekçeli karar hakkı denetiminin, gerekçenin hukukî olup olmadığı, yeterli ve mâkûl olup olmadığı, gerekçenin öğrenilip öğrenilmediği, tarafların iddialarının karşılanıp karşılanmadığı, gerekçenin mâkûl sürede yazılıp yazılmadığı ilkeleri açısından yapıldığı görülmektedir.

Bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına göre, bir uyuşmazlık ayrıntılı ve yeterli gerekçeye yer verilmeden karara bağlanıyorsa âdil ve hakkaniyete uygun yargılama açısından ihlâl gerçekleşebilmektedir. (doktrindeki bir esere atıf)

Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) 13/06/2013 tarih ve Başvuru No: ... sayılı kararında ilke olarak mahkeme kararlarının gerekçeli olmasının, âdil yargılanma hakkının bir gereği olduğu; mahkemelerin dava konusu maddî olay ve olguların kanıtlanmasını, delillerin değerlendirilmesini, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanmasını, uyuşmazlıkla ilgili vardığı sonucu, bu sonuca varılmasında kullandığı takdir yetkisinin sebeplerini mâkûl bir şekilde gerekçelendirmek zorunda olduğu; bu gerekçelerin oluşturulmasında açıkça bir keyfilik görüntüsünün olmaması ve mâkûl bir biçimde gerekçe gösterilmesi hâlinde âdil yargılanma hakkının ihlâlinden söz edilemeyeceği; mâkûl gerekçenin, davaya konu olay ve olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukukî düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, olay ve olgular ile hüküm arasındaki bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerektiği; zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri için

ortada usûlüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunmasının zorunlu olduğu; bununla birlikte, derece mahkemelerinin, taraflarca ileri sürülen tüm iddialara cevap verme zorunluluğunun bulunmadığı, hükme esas teşkil eden gerekçelerin nelerden ibaret olduğunu ortaya koymasının yeterli olduğu belirtilmiştir.

Davacının uyuşmazlık konusu dönemdeki fiilleri nedeniyle uyuşmazlık konusu şirket paylarının devrinin engellenmesine yönelik Kurul kararını hukuka uygun bulan temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuka aykırılık bulunmamakta ise de davacının dava dilekçesinde yer verdiği esasa etkili iddialarının kararda kısmen karşılanmadığı görülmektedir.

Davacının dava ve temyiz dilekçelerinde ileri sürdüğü belirlilik ilkesinin ve mülkiyet hakkının ihlâl edildiğine yönelik iddiası yönünden yapılan incelemede;

6362 sayılı Kanun'un amacı sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, adil ve rekabetçi işleyişiyle yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması olup, bu amacın gerçekleşmesi için Kurul'a görev ve yetki verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının uyuşmazlığa konu payları ... Tarımın borsa dışında gerçekleştirdiği işlemlerden elde ettiği, dava dışı kişi ile birlikte Ar Tarım ve dava dışı Ericom'un yönetim kuruluna seçildikleri, dava dışı ... Sondaj Akışkanları Enerji Mühendislik Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (...) pay piyasasında gerçekleştirdikleri işlemler nedeniyle .... ve davacı hakkında iki yıl süreyle borsalarda geçici işlem yapma yasağı getirilmesine, ... ve bağlı ortaklığı ... Enerji Depolama Sistemleri Anonim Şirketi'nin bankalar nezdindeki 4.389.140,00-TL tutarındaki fonlarının ... Tarıma, dava dışı kişi ve davacıya transfer edilmesi ve ... bu tutarda kayba uğratılması nedeniyle dava dışı kişi ve davacı hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verildiği görülmektedir.

Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir." denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır. (AYM, E:2015/39, K:2015/62, 01/07/2015)

Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkı kişiye, başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma ve üzerinde tasarruf etme, onun semerelerinden yararlanma olanağı veren bir haktır. (AYM, B. No: 2013/817, 19/12/2013) Dolayısıyla malikin mülkünü kullanma, onun semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin sınırlanması mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder. (AYM, B. No: 2014/1546, 02/02/2017)

Anayasa'nın mülkiyet hakkına müdahaleyle ilgili üç kural ihtiva ettiği görülmektedir. Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu belirtilmek suretiyle mülkten barışçıl yararlanma hakkına yer verilmiş; ikinci fıkrasında da, mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahalenin çerçevesi belirlenmiştir. Mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin kontrolü, mülkiyet hakkına müdahalenin özel biçimleridir. Mülkten yoksun bırakma şeklindeki müdahalede mülkiyetin kaybı söz konusudur. Mülkiyetin kullanımının kontrolünde ise mülkiyet kaybedilmemekte, ancak mülkiyet hakkının malike tanıdığı yetkilerin kullanım biçimi toplum yararı gözetilerek belirlenmekte veya sınırlandırılmaktadır. Mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahale ise genel nitelikte bir müdahale türü olup mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin kullanımının kontrolü mahiyetinde olmayan her türlü müdahalenin mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahale

kapsamında ele alınması gerekmektedir. (AYM, B. No: 2014/1546)

Mülkiyet hakkı mutlak olmayıp bu hakkın sınırlandırılması mümkündür. Ancak Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir. (AYM, B. No: 2014/1546)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da, "mülk" kavramının, mülkiyetle sınırlı olmadığı ve iç hukukun şekli niteliklerinden bağımsız olduğu, aktifleri oluşturan bazı diğer hak ve çıkarların da maddî haklar yerine geçerek mülk olarak görülebileceği ifade edilmiştir. (AİHM [BD], No: 33202/96, Paragraf 100, AİHM 2000-I)

Davacının paylarının borsada satışının engellenmesine yönelik dava konusu Kurul kararının tedbir niteliğinde ve kontrol tipi müdahale oluşturduğu, Kurul'a kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla genel ve özel nitelikte kararlar alma yetkisi veren kanun düzenlemesinin bulunduğu ve bu meşrû amaçla tedbirin uygulandığı, davalı idarenin savunma dilekçesi ve eklerinde, davacının dava dışı gönüllü çağrı yükümlülüğünün muhatabı dava dışı kişi ile arasındaki ilişkinin ve davacının işlemleri nedeniyle uyuşmazlık konusu pay piyasasında davacının da aralarında yer aldığı kişilerce yapılan pay satışıyla derinlik oluşturularak yatırımcıların karar alma süreçlerine yönelik etkinin delillerle ortaya konulduğu, davacının ise bu delillere karşı somut deliller ileri süremediği anlaşıldığından, uyuşmazlık konusu payların borsada satışının engellenmesine yönelik tedbirin, yatırımcının karar alma sürecinin olumsuz etkilenmemesi için gerekli ve elverişli, davacının birlikte hareket ettiğine yönelik deliller bulunan dava dışı kişi tarafından gönüllü çağrı yükümlülüğü yerine getirilinceye ve her hâlde Kurul kararından itibaren bir yıl süreyle geçerli olduğu ve payların borsa dışında satışını engellemediği göz önüne alındığında ise ölçülü olduğu sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerden bu hiçbirisi bulunmamakta ise de, gerekçeli karar hakkı çerçevesinde kararın belirtilen bu gerekçeler eklenerek onanması gerekmektedir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın reddi yolundaki ... İdare Mahkemesi'nin … tarih ve E:…, K:… sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından anılan Mahkeme kararının yukarıda belirtilen GEREKÇEYLE ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. Dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,

6. 2577 sayılı Kanun'un Geçici 8. maddesi uyarınca, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 09/03/2022 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY :

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun “Kanunîlik İlkesi” başlıklı 4. maddesinde, hangi fiillerin kabahat oluşturduğu kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriğinin, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle

de doldurulabileceği, kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarının ancak kanunla belirlenebileceği kurala bağlanmıştır.

Hukukî güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını ifade etmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının uyuşmazlığa konu payları ... Tarımın borsa dışında gerçekleştirdiği işlemlerden elde ettiği, dava dışı gönüllü pay alım yükümlülüğünün muhatabı dava dışı kişi ile birlikte hareket ettiği anlaşılmakla birlikte, gönüllü pay alım yükümlülüğü bulunan kişilerin paylarının borsada satışına yönelik bir engel bulunmadığı, hangi durumlarda yasaklanabileceğine yönelik bir kanun düzenlemesinin veya ikincil düzenlemenin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, dava konusu Kurul kararıyla kanunilik ilkesi ihlâl edildiğinden, temyiz talebinin kabulü ile davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesi gerektiği oyu ile karara katılmıyorum.